

SYÝASAT 07 • KRB-POL-07



Korupsiya garşy göreş we parahorlugyň önüni almak syýasaty



RESMINAMANYŇ ADY Korupsiya garşy göreş we parahorlugyň önüni almak syýasaty	RESMINAMA BELGISI KRB-POL-07	NEŞIR SENESI 03.03.2025
GAÝTADAN SERETME BELGISI / SENESI 1 / 11.08.2026	TAÝÝARLAN Hukuk we laýyklyk bölümi	TASSYKLAN Dolandyryş geňeşi

7.1 Maksat we nol çydamlylyk ýörelgesi

Bu Syýasatyň maksady Karub Enerji-niň ähli işlerinde parahorlugyň, korrupsiýanyň we islendik görnüşdäki düzgün bozmanyň önüni almak baradaky düzgünleri, jogapkärçilikleri we gözegçilikleri kesgitlemekdir.

Karub Enerji parahorlugyň we korrupsiýanyň islendik görnüşine garşy nol çydamlylyk ýörelgesini kabul edýär. Kompaniýanyň täjirçilik bähbitlerini goramak ýa-da bir işi almak ýa-da saklamak hiç bir ýagdaýda bu Syýasatyň bozulmagyny aklamaýar. Bu düzgün işiň ýitirilmegi bahasyna hem bolsa kadadan çykmasyz ulanylýar.

7.2 Ulanylyş çägi

Bu Syýasat Dolandyrş geňeşiniň agzalaryny, ýolbaşçylary, ähli işgärleri, tejribe geçýänleri hem-de Kompaniýanyň adyndan ýa-da hasabyna hereket edýän wekilleri, agentleri, araçylary, geňeşçileri, dilerleri, distribýutorlary, kömekçi potratçylary, lobbçileri, gümrük geňeşçilerini we işewür hyzmatdaşlary öz içine alýar. Kompaniýa üçünji taraplaryň hereketleri üçin hem jogapkärçilige çekilip bilinjekdigini ykrar edýär we şu sebäpli üçünji tarap gatnaşyklaryny aýratyn üns bilen dolandyrýar.

7.3 Hukuk esasy

- 5237-nji belgili Türkiýe Jenaýat kodeksiniň 252-nji maddasy (parahorluk), 253-254-nji maddalary, 235-nji maddasy (bäsleşige päsgel bermek), 236-njy maddasy (borçnamanyň ýerine ýetirilmegine päsgel bermek), 247-nji we ondan soňky maddalary (ogurlyk, gorkuzyp almak), 257-nji maddasy (wezipäni ýaramaz ulanmak) we 282-nji maddasy (jenaýatdan gelip çykýan emlägi kanunlaşdyrmak)
- 5326-njy belgili Düzgün bozmalar hakynda kanunyň 43/A maddasy (ýuridiki şahslar babatda administratiw pul jerimesi)
- 5549-njy belgili Jenaýat girdejileriniň kanunlaşdyrylmagynyň önüni almak hakynda kanun we MASAK düzgünleri
- 3628-nji belgili Emläk beýannamasyny bermek, parahorluk we korrupsiya garşy göreş hakynda kanun
- 4054-nji belgili Bäsdeşligi goramak hakynda kanun
- YHÖG-niň Halkara täjirçilik amallarynda daşary ýurt döwlet işgärlerine para bermegiň önüni almak hakynda konwensiýasy we BMG-niň Korupsiya garşy göreş konwensiýasy (UNCAC)
- Degişli derejede ABŞ-nyň Daşary ýurt korrupsiya amallary hakynda kanuny (FCPA) we Beýik Britaniýanyň Parahorluk hakynda kanuny (UK Bribery Act 2010)
- BMG-niň Global şertnamasynyň 10-njy ýörelgesi we ISO 37001 Parahorluga garşy göreş dolandyrş ulgamy standarty

7.4

**Kesgitlemeler**

- ◆ **Para:** Bir adamyň öz wezipe talaplaryna ters hereket etmegi ýa-da bir artykmaçlyk gazanmagy maksady bilen gönüden-göni ýa-da gytaklaýyn bähbit berilmegi, teklipl edilmegi, wada berilmegi ýa-da talap edilmegidir.
- ◆ **Korrupsiýa:** Eýe bolnan ygtyýaryň ýa-da wezipäniň bikanun bähbit gazanmak maksady bilen ýaramaz ulanylmagydyr.
- ◆ **Döwlet işgäri:** Jemgyýetçilik işiniň alnyp barylmagyna gatnaşýan adamlar bilen bir hatarda döwlet ykdysady kärhanalarynyň, düzgünleşdiriji we gözegçilik edaralarynyň, häkimlikleriň, döwlet uniwersitetleriniň we döwlet paýy bolan kompaniýalaryň işgärlerini-de öz içine alýan görnüşde giň düşündirilýär.
- ◆ **Ýenilleşdirme tölegi:** Adaty bir amalyň çaltlandyrylmagy maksady bilen edilýän kiçi möçberli resmi däl tölegdir.
- ◆ **Bähbit:** Nagt pul, sowgat, myhman almak, syýahat, arzanladyş, karz, iş teklibi, haýyr-sahawat, hemaýatkärlik ýa-da pul bilen ölçäp bolýan islendik artykmaçlykdyr.

7.5

**Gadagan edilen hereketler**

- ◆ Gönüden-göni ýa-da üçünji taraplar arkaly para berilmegi, alynmagy, teklipl edilmegi, wada berilmegi ýa-da talap edilmegi.
- ◆ Döwlet işgärlerine, döwlet işgäri hasaplanýan adamlara ýa-da hususy pudak taraplaryna bir işi almak ýa-da saklamak maksady bilen bikanun bähbit berilmegi.
- ◆ Ýenilleşdirme tölegleriniň edilmegi. Möçberi näçe kiçi bolsa-da bu tölegler gadagandyr. Ýöne bir adamyň ömrüniň ýa-da beden bitewiliginiň agyr we ýakyn howp astynda bolan ýagdaýlarynda edilýän tölegler kadadan çykmaýdyr; şeýle tölegler barada derrew Hukuk we laýyklyk bölümüne habar berlip hasaba alynýar.
- ◆ Täsir söwdasy, tarapgöýlük we garyndaşlyk gatnaşygyna esaslanýan bikanun işe almak.
- ◆ Ogurlyk, hilegärlik, galplyk, serişdeleriň bikanun ulanylmagy we çykdajy resminamalarynyň galplaşdyrylmagy.
- ◆ Buhgalterçilik ýazgylarynda hakykata ters, doly däl ýa-da ýalňyş ýazgy edilmegi; hasaba alynmadyk gaznalaryň ýa-da hasaplaryň döredilmegi.
- ◆ Bäsleşiklere päsgel berilmegi, bäsdeşler bilen baha, bazar ýa-da müşderi paýlaşmaga gönükdirilen ylalaşyklaryň baglaşylmagy.
- ◆ Jenaýatdan gelip çykýan emlägiň kanunlaşdyrylmagyna araçylyk edilmegi ýa-da bu ugurda şübhe döredýän amallaryň äsgerilmezligi.

7.6

**Sowgat, myhman almak, haýyr-sahawat we hemaýatkärlik**

- ◆ Sowgat we myhman almak diňe makul, adaty, aýdyň, ak ýürekli, öwezsiz we tarapyň kararyna täsir etmek maksadyny göterýän däl häsiýetde bolan ýagdaýynda kabul edilip bilner.
- ◆ Nagt ýa-da nagt deňeçer (sowgat çek, krypto aktiw, önünden tölenen kart) sowgatlar islendik ýagdaýda gadagandyr.
- ◆ Döwlet işgärlerine sowgat berilmegi düzgün boýunça gadagandyr; simwoliki gymmatly korporatiw mahabat materiallary bu çäkke hasaplanmaýar.
- ◆ Bäsleşik, teklipl bahalandyrmasy, barlag, ygtyýarnama ýa-da rugsatnama amallarynyň dowam edýän döwürlerinde degişli taraplara sowgat bermek we myhman almak gadagandyr.
- ◆ Kompaniýa tarapyndan kesgitlenen pul çäginde geçýän sowgatlar we myhman almalar deslapky ýazmaça tassyklama degişlidir we Sowgat hasaba alyş depderine ýazylýar.

- ◆ Haýyr-sahawat we hemaýatkärlik diňe kanuny, hasaba alnan we aýdyň edaralara, ýazmaça şertnama we Dolandyryş geňeşiniň tassyklamagy bilen edilýär. Haýyr-sahawatyň bir iş ýa-da artykmaçlyk öwezine talap edilendigi barada alamat bar bolan ýagdaýynda haýyr-sahawat edilmeýär.
- ◆ Syýasy partiýalara, syýasy dalaşgärlere ýa-da syýasy maksatly toparlara Kompaniýanyň serişdelerinden haýyr-sahawat ýa-da goldaw berilmeýär.

7.7



Üçünji taraplary dolandyrmak we zerur seresaplylyk

- ◆ Kompaniýanyň adyndan hereket etjek araçylar, geňeşçiler, wekiller, dilerler we işewür hyzmatdaşlar barada töwekgelçilik derejesine görä ölçeglenen zerur seresaplylyk barlagy (due diligence) geçirilýär.
- ◆ Barlagyň çäginde şärikçilik we ahyrky hakyky peýda alyjy düzümi, döwlet işgärleri bilen gatnaşyklar, abraý barlagy we sanksiya sanawy barlagy bar.
- ◆ Şertnamalara korrupsiya garşy göreş borçnamasy, barlag hukugy, maglumat bermek borçnamasy we düzgün bozma ýagdaýynda derrew ýatymak hukugyny öz içine alýan düzgünler goşulýar.
- ◆ Üçünji taraplara edilýän tölegler hödürlenen hyzmata proporsional, şertnama esasly, hasap-faktura bilen resmileşdirilen we bank arkaly amala aşyrylan bolmalydyr.
- ◆ Üstünlik baýragynyň, komissiýanyň we geňeş beriş töleginiň adatdan daşary ýokarylygy, nagt töleg talaby, üçünji ýurt hasabyna töleg talaby we resminamasyz çykadjy talaplary duýdurýş alamaty (red flag) hökmünde bahalandyrylýar we barlanman töleg edilmeýär.

7.8



Buhgalterçilik, ýazgy tertibi we içki gözegçilik

Ähli amallar dogry, doly we öz wagtynda, amalyň hakyky mazmunyny görkezjek görnüşde buhgalterçilik ýazgylaryna geçirilýär. Hiç bir amal gizlin, hasaba alynmadyk ýa-da hakykata ters görnüşde ýazga alnyp bilinmez. Ygtyýar we tassyklama matrisalary, wezipeleri aýrmak ýörelgesi, iki gol amaly we çykadjy çäkleri arkaly içki gözegçilik gurşawy berkidilýär. Resminamalary saklamak borçnamalary 6102-nji belgili Türkiýe Söwda kodeksine we salgyt kanunçylygyna laýyklykda ýerine ýetirilýär.

7.9



Bähbitler çaknyşygy

Işgärler Kompaniýanyň bähbitleri bilen özleriniň ýa-da ýakynlarynyň şahsy bähbitleriniň çaknyşýan ýa-da çaknyşýan ýaly täsir döredip biljek ýagdaýlaryndan gaça durmaga borçludur. Üpjün ediji, müşderi ýa-da bäsdeş kärhanada şärikçilik, ýolbaşçylyk ýa-da bähbit gatnaşygy; ýakynlaryň Kompaniýa bilen täjirçilik gatnaşygyna girmegi; işe almak we satyn almak amallarynda ýakynlyk gatnaşygynyň bolmagy ýaly ýagdaýlar derrew ýazmaça habar berilýär. Habar berlen ýagdaýlarda degişli işgär karar amalyňyň daşynda saklanýar.

7.10



Okuw we habarlylyk

Ähli işgärlere işe girişde we yzygiderli aralyklar bilen korrupsiya garşy göreş okuwy berilýär. Satyn almak, satuw, bäsleşik, gümrük, maliýe we jemgyýetçilik gatnaşyklary ýaly ýokary töwekgelçilikli wezipelerde işleýänlere ýokary derejeli we ssenariý esasly okuw geçirilýär. İşgärlerden döwürleýin Syýasaty okandygy we oňa eýerjekdigi barada ýazmaça beýanname alynýar.

7.11



Habar bermek, derňew we çäre görmek

- ◆ Syýasata ters gelýändigi güman edilýän islendik ýagdaý barada ýolbaşça, Hukuk we laýyklyk bölümüne ýa-da Etika habar beriş liniýasyna habar berilýär. Habar atsyz-da berlip bilner.
- ◆ Habarlar gizlinlikde, tarapgöýsüz we gijikdirilmezden seredilýär; zerur bolanda garaşsyz hünärmen goldawy alynýar.

- ◆ Ak ýürekden habar beren adama garşy ar alyş düýbünden gadagandyr we özbaşdak agyr düzgün-nyzam bozmasydyr. Habaryň soňra esassyz çykmagy, ak ýürekden hereket edilen bolmak şerti bilen, habar berýäniň garşysyna netije döretmeýär.
- ◆ Düzgün bozma anyklyan ýagdaýynda hereketiň agyrlygyna görä zähmet şertnamasynyň esasly sebäp bilen ýatyrylmagyna çenli baryp ýetýän düzgün-nyzam çäreleri ulanylýar; täjirçilik gatnaşyklary bes edilýär we zerur ýagdaýlarda kazyýet edaralaryna jenaýat arzasy berilýär hem-de hukuk yzarlamasy başladylýar.
- ◆ Dolandyryş geňeşiniň agzalary we ýokary derejeli ýolbaşçylar babatda hem şol bir düzgünler kadadan çykmasyz ulanylýar.

7.12



Gözegçilik we güýje girme

Syýasatyň netijeliligi okuwy tamamlama derejesi, borçnama alnan üçünji taraplaryň paýy, tamamlanan zerur seresaplylyk barlaglarynyň sany, habar beriş we derňew statistikasy hem-de içki barlag netijeleri arkaly gözegçilikde saklanýar we Dolandyryş geňeşine hasabat berilýär. Syýasat ýylda azyndan bir gezek gaýtadan seredilýär we Dolandyryş geňeşiniň tassyklamagy bilen güýje girýär.

TAÝÝARLAN

Hukuk we laýyklyk bölümi

Ady – Familiýasy / Goly / Senesi

TASSYKLAN

Dolandyryş geňeşi

Ady – Familiýasy / Goly / Senesi